Meensel-Kiezegem - oude foto's - wie weet hier nog iets van ? (260)

Op de achterkant van het gemeentehuis van Glabbeek – de vroegere melkerij 'Sinte-Brigida' – is een **herdenkingsteen** ingemetseld met wapenschilden.. voor Meensel-Kiezegem is er ook één gebeiteld.

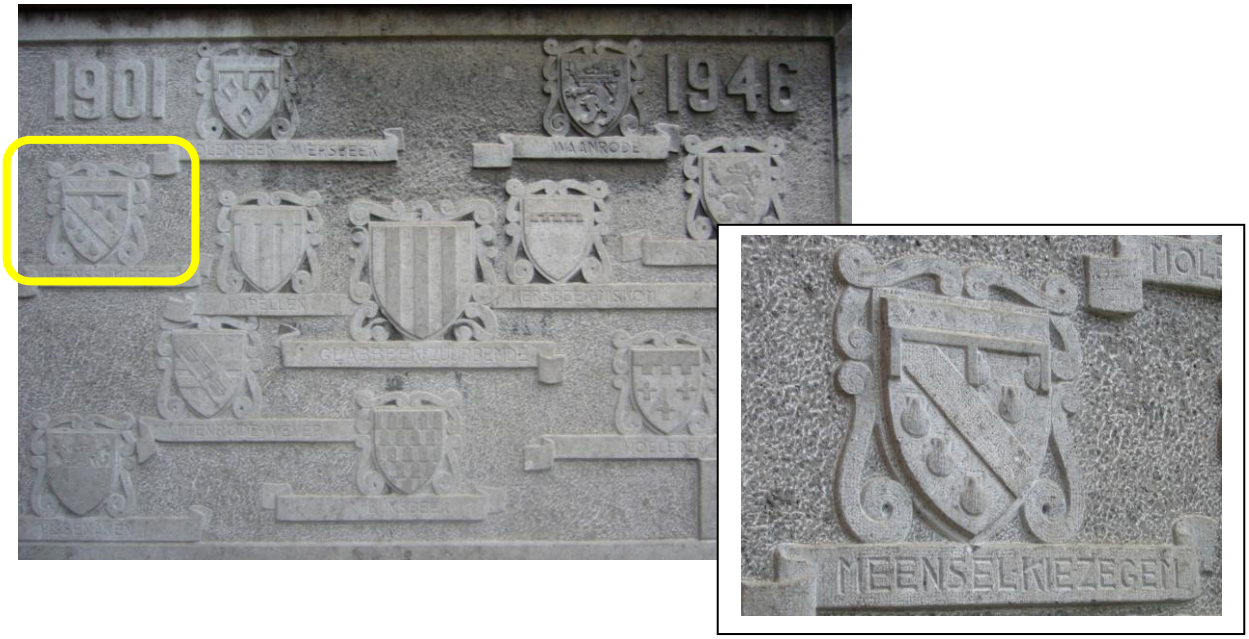

Staf Vandegaer, www.heemkunde-glabbeek.be, verwijst naar een reeks van drie artikelen van Michel Holsbeek over deze melkerij in het tijdschrift 'Oost-Brabant' van 1992/4, waaruit volgende tekst:

"... De melk werd met paard en kar opgehaald in de gemeenten Glabbeek, Zuurbemde, Bunsbeek, Binkom, Attenrode, Wever, Kersbeek, Miskom en Waanrode. Als symbool van deze gemeenten werd een herdenkingssteen aangebracht waarop een representatief wapenschild per gemeente prijkt. Toch moeten we opletten, want het zijn niet steeds de wapenschilden van deze gemeenten. Voor Kersbeek werd bijvoorbeeld geopteerd voor het wapenschild van de familie Van Kersbeke, een belangrijke ridderfamilie in de zestiende eeuw. Die herdenkingssteen vinden we nu achteraan het huidige gemeentehuis…"

In deze artikels wordt Meensel-Kiezegem niet vermeld.

Is dit wapenschild dan gebaseerd op een afbeelding die J. B. Rietstap in zijn 'Armoiral Général' (1887) laat zien ? Maar hier is dan ook wel de verwijzing naar de baronie van Kiezegem, zie ook 'een wapenschild in de kerk van Kiezegem', op deze website.

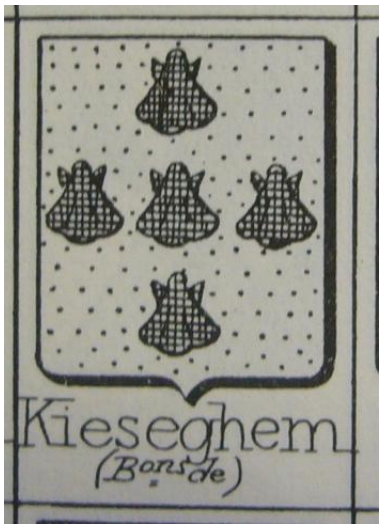

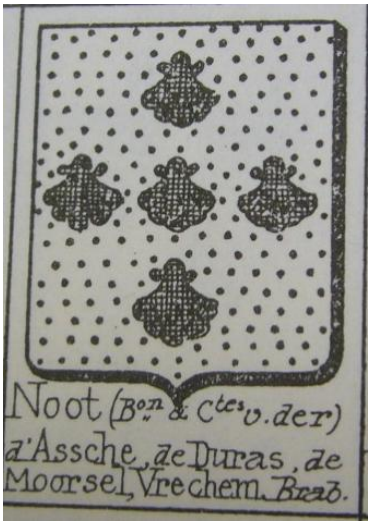

Meensel en Kiezegem werden samengevoegd in 1824. En sinds de gemeentefusies in 1977 behoren beide dorpen tot de grotere gemeente Tielt-Winge, Vlaams-Brabant.

Het wapenschild van deze fusiegemeente is wel vermeld in het boek 'Gemeentewapens in België. Vlaanderen en Brussel.' (2 delen, Brussel, 2002) en op https://heraldiek.onroerenderfgoed.be/node/866:

Databank Heraldiek - Tielt-Winge

Datum van Ministerieel Besluit:
woensdag, 4 januari, 1995

Type:
Wapens gemeenten

Beschrijving:
In zilver een Sint-Joris van keel, staande op een draak van sinopel.

In een krantenartikel (Het Nieuwsblad dd 23/08/2000) waarin oud-burgemeester van Houwaart, Marcel Saenen, mijmert over de politiek in de jaren '70, verwijst volgende inzet over de wapenschilden van de deelgemeenten van Tielt-Winge …. enkel Houwaart en St-Joris-Winge hadden al van voor de fusie een wapenschild.

▶ **HOUWAART**

Oudste wapenschild

Op 10 februari 1868 verleende koning Leopold II, Houwaart de toelating het wapenschild van de gemeente te mogen gebruiken voor alle officiële doeleinden. Het wapenschild, een donkerblauw insigneschild met in gouden letters S.Nijs. (van Sint-Denijs) is het oudste wapenschild van de vier deelgemeenten bij de fusie van Tielt, Meensel-Kiezegem, en Sint-Joris-Winge.

Bij de fusie in 1976 hadden noch Tielt, noch Meensel-Kiezegem een wapenschild. Alleen Sint-Joris-Winge met een vechtende Sint-Joris tegen de draak bestond. „Als kleine gemeente hadden we bij de erkenning van het nieuwe wapenschild niets te zeggen. Winge en Tielt haalden het met veel bla-bla, maar het wapenschild diende wel eerste aangepast," aldus Marcel Saenen. Houwaart viel uit de boot.

Ook de nieuwe naam van de fusiegemeente werd bepaald door de deelgemeenten met de langste politieke arm en de grootste mondigheid. Het voorstel om de nieuwe fusiegemeente *Motbroek* te noemen werd in de kiem gesmoord door politici uit Winge en Tielt. Marcel Saenen heeft het daar nog steeds moeilijk mee. *Hageland* voor de nieuwe gemeente kwam nooit van de grond. (FG)

In ‘Armoiral des provinces et des communes de Belgique’ van Max Servais, 1955, is dan ook enkel Houwaart en St-Joris-Winge vermeld :

HOUWAART

A. R. du 15 février 1868

d'azur chargé en chef de la lettre S et au-dessous les lettres NYS, le tout d'or.

SINT-JORIS-WINGE

A. R. du 30 mars 1839

d'argent à un saint Georges au naturel.

HOUWAART

Houwaart — en 1151 connu sous la forme Halderth qui dériverait de « hald-aard », terre aux pentes (1) — est une seigneurie que possédaient autrefois le prince d'Orange et le prince de Rubempré qui y avaient chacun installé un échevinage. Sur le territoire actuel d'Houwaart et de Sint-Pieters-Rode, s'étendait la seigneurie de Clerbeek. Ce domaine, mentionné pour la première fois dans un acte de 1430 par lequel le duc de Brabant confirmait ses privilèges féodaux, a passé, par voie d'héritage, en la possession des familles Raveschoot, Langerode, Herthals, Rombouts, Vroey de Linden et Troostenbergh (2).

Les échevins d'Houwaart ont possédé, sous l'ancien régime, un sceau à l'effigie de saint Denis, patron de la localité. Les armoiries qui ont été concédées en octobre 1868 sont d'azur aux lettres S. N. Y. S. d'or. Ces lettres sont le sigle de Sint-Denijs (3).

(1) CARNOY : *O. N. C. B.*, tome I, p. 334.
(2) DE SEYN : *D. C. B.*, tome I, p. 512.
(3) MELKENBEECK : *G. W. V. B.*, p. 18.

SINT-JORIS-WINGE

Sint-Joris-Winge (Winghe-Saint-Georges) tient son nom de la Winghe, affluent de la Dyle et de saint Georges, patron de l'église locale. « Winghe » (« Wenghe » en 1220) est un terme qui dérive de « wang », prairie et qui désigne la région herbeuse que traverse ce cours d'eau (1).

Ce fut Gempe — et non pas Winge — qui constituait jadis le noyau de la paroisse. L'église était à Winge mais l'échevinage siégeait à Gempe où se dressaient la potence et la roue, emblèmes du droit de haute justice qui appartenait alors aux ducs de Brabant. Le village de Winge dépendait partiellement du domaine de Kumtich et de l'abbaye d'Inde ; il se composait de nombreux fiefs, les uns tenus du duc de Brabant, les autres de la terre de Blanden qui fut acquise, au XVe siècle, par les seigneurs d'Héverlé. Ces derniers fiefs eurent pour suzerains supérieurs les seigneurs de Bierbeek dont la famille paraît se rattacher aux Bautersem.

Un lignage chevaleresque porta le nom de Winge : Gilles, Iwain et Arnoul de Winghe sont cités au XIIIe siècle. Walter de Winghe périt à Bastweiler sous la bannière du sire de Diest. A la mort de Lambert de Winghe, le domaine seigneurial du défunt passa à son gendre, Jean de Marbais ; il échut ensuite, par mariage, aux d'Udekem, fut confisqué par le gouvernement espagnol et cédé à Jean van der Vorst en 1588. Il fut acheté ultérieurement par le conseiller Pierre de Pape en 1702, par le baron van der Noot de Kieseghem en 1733 et par le conseil Mathias Van der Vekene en 1741. Sint-Joris-Winge appartint enfin à la famille Rijckman de Betz et son dernier propriétaire fut André de Rijckman de Winghe qui mourut en 1869.

L'échevinage de Winghe, cité dès 1249, n'eut primitivement pas de scel particulier et se servit — en 1345 notamment — de celui des échevins de Louvain. Charles-Quint lui aurait octroyé — une tradition le prétend — un sceau rond dont le champ représentait saint Georges débout, vêtu en guerrier et plongeant sa lance dans la gueule du démon étendu à ses pieds (2). On modifia dans la suite la pose du saint que l'on représenta à cheval et l'usage de ce cachet fut confirmé, le 5 juin 1833, à la commune qui reçut pour armoiries, le 30 mars 1839, un écu d'argent à un saint Georges au naturel.

(1) CARNOY : *O. N. C. B.*, tome II, p. 755.
(2) A. WAUTERS : *Géographie et Histoire des communes belges - Winghe-Saint-Georges*, p. 52.

Het boek “Nederlandsche gemeentewapens of wapenboek der gemeenten, heerlijkheden ...” van Mr. W. J. Baron d'Ablaing van Giessenburg, 1862, vermeldt enkel Houwaart. Dit boek geeft de stand van zaken weer op 1815; St-Joris-Winge werd pas een wapenschild verleend in 1839.

Zo .. voor beide dorpen, Meensel en Kiezegem, wordt er geen officieel wapenschild terug gevonden…